

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1953

Vyhlásené: 31.12.1953 Časová verzia predpisu účinná od: 06.11.1958 do: 31.12.1970

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

107.

Z á k o n

zo dňa 22. decembra 1953

o devízovom hospodárstve.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

§ 1.

Úspešné plnenie štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva vyžaduje, aby vývoz a dovoz peňazí a iných hodnôt, vykonávanie platieb do cudziny a z cudziny, ako i nakladanie s niektorými hodnotami, boli novo upravené a podrobené kontrole podľa tohto zákona.

§ 2.

(1) Vývoz a dovoz československých peňazí je zakázaný.

(2) Minister financií môže v dohode s ministrom zahraničného obchodu povoliť výnimky z ustanovenia odseku 1.

(3) Vývoz a dovoz platobných dokumentov (šekov, zmeniek, poukážok, poverovacích listov a iných platobných rozkazov) znejúcich na československú menu a československých peňazí vzatých z obehu je dovolený len s povolením Ministerstva financií.

(4) Len s povolením Ministerstva financií, a pokiaľ ide o prípady spadajúce podľa tohto zákona do pôsobnosti Ministerstva zahraničného obchodu, s povolením tohto ministerstva je dovolené vyvážať:

- a) cudzozemské peniaze a platobné dokumenty znejúce na inú než československú menu,
- b) drahé kovy (zlato, striebro a platinu v stave nespracovanom, ďalej v polotovarochoch, v zmesi, v zliatine, v zlomkoch a pod., ako i v neplatných minciach, v ktorých je viac než 10 % rýdzeho striebra, alebo viacej než 1 % rýdzeho zlata alebo platiny), drahokamy, perly a výrobky z drahých kovov, drahokamov a perál, pokiaľ nejde o obchodné zásielky takýchto výrobkov podnikmi zriadenými pre prevádzanie zahraničného obchodu (ďalej len „podniky pre zahraničný obchod“),
- c) fondové hodnoty (najmä účastiny, obligácie, záložné listy, úrokové a dividendové kupóny a talóny), ďalej vkladné knižky, životné poisťky, depozitné potvrdenky a plnomocenstvá pre nakladanie s majetkovými hodnotami v cudzine.

(5) Dovozy hodnôt uvedených v odseku 4 je voľný. Tieto hodnoty však sa musia pri dovoze ohlásiť a predložiť colným orgánom. Výnimky určuje minister financií v dohode s ministrom zahraničného obchodu.

(6) Dovezené cudzozemské peniaze, platobné dokumenty znejúce na cudziu menu a drahé kovy sa môžu v tuzemsku zameniť, prípadne speňažiť len prostredníctvom Štátnej banky československej alebo iných miest. Tieto miesta určí Ministerstvo financií, a ak ide o miesta v pôsobnosti iného ministerstva, v dohode s týmto ministerstvom. Vykonávacie predpisy určia, v ktorých prípadoch sa musí preukázať, že k zámene alebo k speňaženiu došlo.

§ 3

(1) Organizácie poverené Ministerstvom financií môžu prijímať od cestujúcich do cudziny na ich vlastný náklad do úschovy hodnoty, ktorých vývoz je zakázaný alebo na vývoz ktorých nemajú povolenie (§ 2). Kde také orgány nie sú zriadené, je na to oprávnená colnica. Podmienky úschovy sa spravujú Občianskym zákonníkom (§ 422 a nasl. Obč. zák.).

(2) Hodnoty nevyzdvihnuté do jedného roka od prevzatia do úschovy pripadajú štátu.

§ 4.

(1) Štátna banka Československá vykonáva úhrady do cudziny a prideluje cudziu menu podnikom pre zahraničný obchod a podnikom obchodujúcim s cudzinou s tovarom nevyhradeným podľa predpisov o štátnej organizácii zahraničného obchodu na platenie ich záväzkov vzniknutých v súvislosti s prevádzaním zahraničného obchodu a medzinárodného zasielateľstva. Tým nie sú dotknuté predpisy o vedení zahraničného obchodu a medzinárodného zasielateľstva. Platby z dôvodov patentových alebo známkovej a vzorovej ochrany, ako aj licenčné platby každého druhu, platby za technickú dokumentáciu, zlepšovacie návrhy a objavy a obdobné platby vykonáva Štátna banka Československá na podklade povolenia Ministerstva zahraničného obchodu.

(2) V iných, než v odseku 1 uvedených prípadoch vykonáva Štátna banka československá úhrady do cudziny a cudziu menu prideluje len na podklade povolenia Ministerstva financií.

(3) Vláda určí spôsob určenia kurzov cudzích mien a určí pre tuzemskú potrebu ceny zlata a ostatných drahých kovov.

§ 4a

(1) Devízoví tuzemci (§ 5 ods. 1) a cudzozemci [§ 6 ods. 1 písm. b)] smú konať úhrady do cudziny a z cudziny v akejkolvek mene len prostredníctvom Štátnej banky československej.

(2) Devízoví tuzemci smú vyrovnávať pohľadávky a záväzky voči cudzine iným než v odseku 1 uvedeným spôsobom len s povolením Ministerstva financií; ak ide o prípady spadajúce podľa tohto zákona do pôsobnosti Ministerstva zahraničného obchodu, udeľuje takéto povolenie toto ministerstvo.

§ 5.

(1) Fyzické osoby, ktoré majú v tuzemsku svoje bydlisko alebo sa tu aspoň po čas 1 roku zdržujú, ďalej československí príslušníci, ktorí sa zdržujú v cudzine z príkazu československých štátnych a iných orgánov, a rodinní príslušníci takých osôb, ktorí sa s nimi v cudzine zdržujú, ako i osoby právnické, ktoré majú v tuzemsku svoje sídlo (ďalej len „devízoví tuzemci“), sú povinní:

a) dbať o to, aby im boli uhradené prostredníctvom Štátnej banky československej ich pohľadávky voči cudzine, nech už ich nadobudly akýmkoľvek spôsobom, ihneď pri sročnosti platbou do tuzemska, a to úhradou v mene, na ktorú znie pohľadávka, alebo spôsobom a v lehote určenej Ministerstvom financií, alebo, pokiaľ ide o úhrady pohľadávok u podnikov alebo z prípadov uvedených v § 4 ods. 1, Ministerstvom zahraničného obchodu,

- b) ponúknuť Štátnej banke československej ku kúpe najneskoršie do 10 dní po nadobudnutí alebo po tom, keď sa stali devízovými tuzemcami, cudzozemské peniaze, platobné dokumenty znejúce na cudziu menu a drahé kovy,
- c) speňažiť na výzvu Ministerstva financií spôsobom ním určeným nehnuteľnosti a iné majetkové hodnoty, ktoré majú v cudzine, ďalej fondové hodnoty splatné v cudzine (cudzozemské fondové hodnoty), nech sú kdekoľvek, alebo poslúchnuť jeho rozkaz, pokiaľ ide o iné naloženie s týmito hodnotami; pokiaľ ide o práva patentové, licenčné, známkové a vzorové, je pre výzvu alebo rozkaz kompetentné Ministerstvo zahraničného obchodu.

(2) Devízoví tuzemci zdržujúci sa z akéhokoľvek dôvodu v cudzine ponúknu hodnoty uvedené v odseku 1 písm. b) Štátnej banke československej do 10 dní po návrate do tuzemska.

(3) Povinnosti podľa odsekov 1 a 2 trvajú, pokiaľ má devízový tuzemec vo svojom majetku hodnoty, ktoré si má dať uhradiť alebo ktoré má ponúknuť alebo speňažiť.

(4) Minister financií môže

- a) určiť, že sa určité osoby nepovažujú za devízových tuzemcov, i keď sa zdržujú v tuzemsku dlhšie než 1 rok,
- b) povoliť úľavy z povinnosti ponúknuť Štátnej banke československej drahé kovy.

§ 6.

(1) Devízoví tuzemci sú povinní ohlásiť:

- a) pohľadávky voči cudzine, nehnuteľnosti a majetkové účasti, ktoré majú v cudzine, svoje cudzozemské fondové hodnoty a nároky voči cudzine na dedičstvo, na odkaz alebo na iné peňažné plnenia z akéhokoľvek dôvodu;
- b) fondové hodnoty a tuzemské nehnuteľnosti devízových cudzozemcov, ktoré pre devízových cudzozemcov opatrujú alebo spravujú; za devízových cudzozemcov sa považujú iné fyzické a právnické osoby než devízoví tuzemci;
- c) záväzky voči cudzine,
  - a to do 10 dní po vzniku uvedených práv a záväzkov, nadobudnutí hodnôt, ich prevzatí do držby alebo správy, alebo po tom, keď sa stali devízovými tuzemcami, poprípade do 10 dní po tom, keď sa o vzniku práv a záväzkov alebo o nadobudnutí hodnôt dozvedia. Devízoví tuzemci, ktorí sa zdržujú v čase, keď majú povinnosť podať hlásenie, v cudzine, podajú hlásenie do 10 dní po svojom návrate do tuzemska. Devízoví tuzemci sú povinní rovnakým spôsobom ohlásiť zmeny týkajúce sa práv, záväzkov a hodnôt uvedených pod. písm. a), b) a c), ako aj ich zánik.

(2) Devízoví tuzemci sú povinní podať na výzvu Ministerstva financií a orgánov ním splnomocnených, poprípade Ministerstva zahraničného obchodu, aj iné hlásenia a zprávy o okolnostiach priamo i nepriamo závažných s hľadiska devízového hospodárstva a predložiť potrebné doklady.

(3) Spôsob hlásenia (odseky 1 a 2) a prípadné úľavy určí minister financií, pri podnikoch alebo pri pohľadávkach a záväzkoch v prípadoch uvedených v § 4 ods. 1 minister zahraničného obchodu.

(4) S hodnotami uvedenými v odseku 1 písm. a) a b) je dovolené nakladať len s povolením Ministerstva financií, pri podnikoch alebo pri pohľadávkach v prípadoch uvedených v § 4 ods. 1 len s povolením Ministerstva zahraničného obchodu, okrem ak by išlo o ich úhradu do tuzemska, speňaženie alebo iné naloženie s nimi podľa § 5.

(5) Devízoví tuzemci sú povinní starať sa o ochranu svojich pohľadávok a o ich včasnú úhradu, ako i o ostatné hodnoty uvedené v odseku 1 písm. a).

(6) Devízoví tuzemci nesmú bez povolenia Ministerstva financií, a pokiaľ ide o podniky uvedené v § 4 ods. 1 a o práva patentové, licenčné, známkové a vzorové, bez povolenia Ministerstva zahraničného obchodu:

- a) platiť v tuzemsku devízovým cudzozemcom alebo komukoľvek v ich prospech alebo z ich majetku v tuzemsku, a to v akejkolvek mene alebo akýmkoľvek spôsobom,
- b) vstupovať v smluvné záväzky v pomere k cudzine alebo uznávať záväzky v pomere k cudzine,
- c) prevádzať na devízových cudzozemcov svoje tuzemské nehnuteľnosti a fondové hodnoty, ako i práva autorské, nakladateľské, patentové, známkové, z chránených vzorov a z vynálezov, a udeľovať im tieto práva a oprávnenia na výrobné postupy.

(7) Devízoví tuzemci nesmú bez povolenia Ministerstva financií kupovať cudzozemské peniaze, platobné dokumenty znejúce na inú než československú menu, drahé kovy a cudzozemské fondové hodnoty, ak nejde o prípady uvedené v § 4 ods. 1.

(8) Ak je na dlžníkovo plnenie, ktoré sa vymáha súdne, potrebné povolenie, nariadi súd exekúciu len vtedy, ak je mu toto povolenie predložené. Povolenie na dlžníkovo plnenie si môže vyžiadať i veriteľ.

§ 7

(1) Ministerstvo financií a orgány poverené podľa § 7a sú oprávnené za účelom dohľadu nad zachovávaním tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných vykonávať vonkajšiu i vnútornú prehliadku batožín, dopravných prostriedkov, listových a iných zásielok, ako i prehliadky osôb a kontrolu najmä obchodných a iných zápisov a dokladov; zároveň môžu vyžadovať od kontrolovaných a prehliadaných osôb potrebné vysvetlenia.

(2) Oprávnenie podľa odseku 1 prislúcha aj Ministerstvu zahraničného obchodu v prípadoch, ktoré podľa tohto zákona spadajú do jeho pôsobnosti.

(3) Pri vykonávaní prehliadok a kontrol (odseky 1 a 2) musia sa rešpektovať zákonné predpisy o ochrane slobody osobnej, domovej a tajomstva listového.

(4) Štátne úrady a iné orgány sú povinné podporovať Ministerstvo financií a Ministerstvo zahraničného obchodu pri vykonávaní úloh uložených im týmto zákonom a oznamovať im na ich dožiadanie všetky potrebné údaje, pokiaľ tomu nebránia osobitné ustanovenia.

§ 7a

(1) Minister financií sa splnomocňuje, aby na vykonanie tohto zákona vydal vykonávacie predpisy. Môže aj preniesť pôsobnosť vyplývajúcu zo zákona pre Ministerstvo financií na iný orgán; ak ide o orgán v pôsobnosti iného ministra, robí tak v dohode s týmto ministrom.

(2) Minister zahraničného obchodu môže v dohode s ministrom financií vydať pre prípady, ktoré podľa tohto zákona spadajú do jeho pôsobnosti, vykonávacie predpisy.

(3) Generálny riaditeľ Štátnej banky československej môže so súhlasom ministra financií poveriť iné organizácie úlohami, ktoré je podľa tohto zákona povinná plniť Štátna banka československá.

§ 8.

Zrušujú sa zákon č. 92/1946 Sb., o viazanom devízovom hospodárstve (devízový zákon), v znení zákona č. 184/1948 Sb., vládne nariadenie č. 37/1952 Sb., o pôsobnosti Ministerstva zahraničného obchodu vo veciach devízových, a všetky predpisy podľa nich vydané.

§ 9.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1954; vykoná ho minister financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Ďuriš v. r.

